

2521000

2522000

2523000

2524000

2525000

7060000

7059000

7058000

7060000

7059000

7058000

2521000

2522000

2523000

2524000

2525000

KORTEKANGAS - MURENNUSHARJU

TOHOLAMPI

Tietokantatunnus: MOR-Y10-006 **Muodostumatyyppi:** Kumpumoreeni

Arvoluokka: 2 Karttalehti: 2341 08 Alueen pinta-ala: 96,7 ha

Korkeus: 32,5 m mpy Alueen suhteellinen korkeus: 20 m Muodon suhteellinen korkeus: 20 m

Moreenimuodostuman sijainti: Kortekankaan alue sijaitsee Toholammin kunnan kaakkoiskulmassa Sykäräisten kylässä noin kilometri Lestijoen uoman itäpuolella.

Geologia

Kortekankaan - Murennusharjun alue muodostuu kolmesta kumpumoreenityypin muodostumasta Kortekankaasta, Sonnikankaasta ja Murennusharjusta. Inventoidut muodostumat sijaitsevat Kälviän - Kivijärven ja Kalajoen - Pihtiputaan kumpumoreenikenttien välimaastossa. Alueen läntisin muodostuma Kortekangas on suuntautunut lounaasta koilliseen ja sekä Sonnikangas että Murennusharju sijaitsevat luontevana jatkona Kortekankaan itäpuolella. Kokonaisuus muodostaa lounaasta koillisen kautta kaakkoon kääntyvän kumpujonon. Inventoitu alue rajautuu länsiosistaan Lestijoen viljeltyyn peltomaisemaan sekä itäosistaan Sykäräisen alueelle tyypillisiin, laajoihin suoalueisiin. Kortekankaan, Sonnikankaan ja Murennusharjun kummut ovat soikeanmuotoisia siten, että niiden pituus vaihtelee kilometristä noin 400 metriin leveyden ollessa noin 200 metriä. Länsiosan Kortekankaan kumpu on suuntautunut Rogentyypin muodostumille tyypillisesti kohtisuoraan muinaisen mannerjäätikön virtausuuntaa vastaan, ja alueen itäosan kumpumuodostumat ovat tämän jatkona luoteesta kaakkoon suuntautuvana kumpujonona. Paikoitellen on havaittavissa lievää drumliinisaaatiota. Korkeudeltaan suurin on Kortekankaan keskiosa, suhteellisen korkeuden ollessa muodostuman reunoilta korkeimpaan kohtaan noin 20 metriä. Muiden kumpujen korkeus on vähäisempi, noin kymmenen metriä. Rinteet ovat selkeät ja paikoitellen hyvinkin jyrkkiä. Muodostuman pintalohkareisuus on varsin vähäinen, yleisesti alle yksi lohkar aarilla. Alueen vapauduttua muinaisen mannerjäätikön alta on alue ollut muinaisen Itämeren peitossa ja ylimmän rannan taso on ollut noin 200 metriä mpy. Inventoitu alue on siis vapautunut jäätikön alta subakvaattisesti hyvin syvään veteen (Eronen 1994).

Biologia

Kortekangas on puustoltaan ja kasvillisuudeltaan tyypillistä tuoreen kankaan (VMT) mänty- tai sekametsää. Varsinaisesti alueen metsät ovat varttuneita, mutta Kortekankaalla on hieman isompi alue tuoreen kankaan (VMT) mäntytaimikkoa ja Sonnikankaalla kuivahkon kankaan (EVT) mäntytaimikkoa. Hakkuita alueella ei viime aikoina ole tehty. Kortekankaalla on myös muutama pienialainen kangasräme (KgR), joiden kasvillisuutta hallitsevat metsävarpujen lisäksi mm. tupasvilla, hilla ja suopursu. Yleensäkin kasvillisuus on alueella hyvin tavanomaista tuoreen kankaan (VMT) lajistoa, jota hallitsevat mustikka, puolukka sekä metsälauha.

Maisema ja muut arvot

Muodostuma hahmottuu ympäristöstään selkeänä, metsäisenä harjanteena siellä, missä ympäröivä puusto ja kasvillisuus ei estä näkymää. Parhaiten muodostuma erottuu länsiosia ympäröiviltä viljelyspelloilta. Muodostumalta ei juuri aukea näkymiä ympäröivään maisemaan mutta paikoin kasvillisuuden salliessa sieltä näkyy metsämaisemaa. Sen sisäinen maisema ei juurikaan vaihtelee, mutta paikoin muodostuman kumpujonon katkaisee ympäröivien soiden jatkeena olevat soistumat. Kortekankaan lähiympäristö on metsämaisemaa, paikoitellen peltoaukeita ja itäosissa suo- ja soistumamaisemia. Noin 100 metriä alueen itäpuolella sijaitseva Lestijoki on Natura-ohjelmassa (FI1000057).

Kirjallisuutta

Eronen, M. 1994. Muinaisrannat ja jääkauden jälkeinen maankuoren deformaatio Fennoskandiassa. Teoksessa: Maankohoaminen, neotektoniikka ja Itämeren rannansiirtyminen Suomessa : maaperägeologian jatkokoulutus Turun yliopistossa 11.4.1994. Turun yliopiston maaperägeologian osaston julkaisuja 78, 53-61.